

Propolis van levensvoorwaarde voor de bijen

K. Bokhorst

Van de apitherapeutische producten zijn die op basis van propolis wel het bekendst. Tincturen, tabletten, zalven, crèmes e.d. zijn op steeds meer plaatsen te koop.

Het onderstaande artikel belicht het een en ander van het hoe en waarom van de veelomvattende mogelijkheden van deze wonderlijke stof.

Weinig geuren zijn zo kenmerkend voor het bijenvolk als juist die van propolis. Elk onderdeel dat een tijdje in het bijenvolk heeft gehangen bevat wel wat van deze geurende kithars. Zoals bekend gebruiken bijen het niet alleen om er kieren mee te dichten en zo tocht en vocht buiten te sluiten, maar ook benutten ze de geweldig brede werking van propolis tegen ziektekiemen. Zo worden de cellen die langere tijd niet gebruikt worden, voorzien van een laagje propolis, om te zorgen dat zich daarin geen schadelijke organismen ontwikkelen. Ook vreemde voorwerpen in de kast, variërend van een dode muis tot een uitstekend splintertje, worden ermee bedekt (en zo gebalsemd en geconserveerd!) zodat ze geen ziektekiemen kunnen verspreiden. In feite zou het bijenvolk niet eens in stand kunnen blijven zonder propolis: in het geval van zoveel dieren op elkaar in een kleine ruimte, is de ziektedruk immers enorm.

Afkomstig van bomen

De vele ziekteveroorzakende eigenschappen van propolis zijn van plantaardige herkomst. De bijen verzamelen de grondstoffen ervoor op bomen. Veel soorten bomen scheiden harsen, wassen en gommen af om er de beschadigingen in de bast mee te bedekken, zodat deze geen invalspoorten kunnen zijn voor ziektekiemen. Ook de blad- en bloemknoppen zijn bedekt met een dun, kleverig laagje van deze stoffen. Vooral bij de paardekastanje is dat goed te zien. Maar ook andere bomen, zoals de populieren en een aantal naaldbomen, zijn rijke vindplaatsen van deze harsen, gommen en wassen. Dat laagje zorgt ervoor dat de knoppen niet worden geïnfecteerd. En omdat het voorts geen vocht doorlaat, kunnen de knoppen ook niet gaan schimmelen of rotten.

Wanneer de bijen het van de knoppen knagen, komen er ook wat kliersappen mee. De bijen vervoeren het kleverige goedje in hun stuifmeelkorfjes naar de kast. Thuisgekomen wordt het er door de huisbijen uitgeknaagd. Een karweitje dat vele uren in beslag kan

nemen. In de kast wordt de plantaardige substantie gemengd met bijenspeeksel en wat bijenwas, zodat het goed verwerkbaar wordt voor de bijen. Vanaf dat moment noemen we het propolis.

De naam propolis is eraan gegeven door de oude Grieken en betekent letterlijk 'voor de stad', in dit geval dus voor de bijenwoning. Niet alleen de naamgeving van propolis dateert uit de oudheid, ook de heilzame werking ervan was al zo'n 2000 jaar voor onze jaartelling bekend, o.a. bij de Egyptenaren. Naast het gebruik als therapeutisch middel werd het ook benut voor het balsemen van de doden.

Bioflavonoiden

De samenstelling van propolis is voor een groot deel afhankelijk van het soort bomen die de grondstof ervoor geleverd hebben. De precieze samenstelling ervan kan dan ook per regio verschillen. Maar door de bank genomen bestaat propolis voor zo'n 30% uit plantaardige wassen en voor 50 a 60% uit harsen. Verder komen er etherische oliën en een aantal andere stoffen in voor.

Uit die harsen zijn al enkele honderden verschillende stoffen aangetoond. Veel ervan behoren tot de groep van de bioflavonoiden. De enorm brede variatie aan biologisch actieve stoffen, maakt dat propolis beschermend werkt tegen een groot aantal virussen, bacteriën en schimmels. Dat is inmiddels al talloze malen wetenschappelijk bevestigd. De Duitse wetenschapper König schreef een proefschrift met de titel '*De antiviriotische werking van propolis*'. Antiviriotisch is hier een samenstelling van antibiotisch en antiviraal.

Natuurlijk antibioticum

Als natuurlijk antibioticum heeft propolis een aantal voordelen ten opzichte van de synthetische antibiotica uit de farmaceutische industrie:

- Er zijn geen bacteriestammen die een resistentie ontwikkelen tegen propolis.
- Propolis tast de darmflora niet aan.
- Propolis is niet alleen werkzaam tegen bacteriën, maar ook tegen virussen en schimmels.
- Propolis werkt niet buiten ons eigen immuunsysteem om, maar versterkt en stimuleert het juist.

Dit laatste is mogelijk doordat propolis inwerkt op de thymusklier, zodat deze voldoende van de belangrijke T-lymfocyten blijft produceren. Ook activeert propolis de B-lymfocyten en voorts zorgen de flavonoiden in de propolis ervoor dat de macrofagen (bacterie-eters)

hun werk beter kunnen doen. Dit, door de huid van de macrofagen wat 'cosmetischer' te maken. En, naast al deze genoemde functies zorgt propolis er ook nog eens voor dat allerlei schadelijke 'vrije radicalen' onschadelijk gemaakt worden. Ook lijkt het te helpen tegen verschillende auto-immuunziekten. In de praktijk blijkt bovendien dat propolis pijnstillend is en ook werkzaam is bij bot-, pees- en spierproblemen.

Oost-Europa als voorbeeld

In Oost-Europa is er heel veel kennis aanwezig over de therapeutische waarde van propolis (en ook over andere bijenproducten). En daar wordt er heel veel gebruik van gemaakt. Degene die propolis in het westen bekender gemaakt heeft is de Deen Lund Aagaard. Deze man heeft, in samenwerking met verschillende ziekenhuizen, 16.000 mensen behandeld met propolis. In een rede tijdens een apitherapiecongres heeft hij eens gezegd: *'Er is geen kwaal te noemen waarbij het niet de moeite waard is om het eens met propolis te proberen'*.

Kanttekeningen

Wel moeten hierbij twee kanttekeningen gemaakt worden:

1. Sommige mensen blijken allergisch voor propolis. Die allergie wordt ook wel imkers-eczeem genoemd. Een imker met zo'n allergie krijgt iedere keer nadat hij/zij in de bijen gewerkt heeft, jeukende, rode plekken op de handen waar deze in contact zijn geweest met propolis. Niet ernstig en het verdwijnt vanzelf weer. Maar zo iemand moet uiteraard geen propolis als therapie gaan gebruiken. Bij mensen die overwegen om propolis te gaan gebruiken en die niet weten of ze allergisch zijn, wordt aangeraden om het eerst op een klein plekje op de huid te proberen, ter controle. Overigens blijkt dat mensen die allergisch zijn voor propolis, dat ook zijn voor tolu- of perubalsem en omgekeerd.

Verder lijkt de allergie vooral een probleem bij uitwendig contact: wanneer het op de huid wordt gesmeerd, en ook wanneer propolis wordt vermalen en het stof ervan wordt ingeademd of op het oog-slijmvlies terechtkomt. Omdat allergie iets is dat zich kan opbouwen, moet men vooral bij babies en jonge kinderen oppassen voor overdosering. Bij inwendig gebruik komen allergische reacties zelden voor.

2. Hoewel propolis in apitherapeutische klinieken wel degelijk wordt ingezet bij ernstige aandoeningen (o.a. bij maagzweren), is de opmerking van Lund Aagaard

geen aanmoediging om bij ernstige kwalen maar op eigen houtje te gaan dokteren.

Gebruik het zelf vooral als een heel waardevol huis-middel. Toepassingsmogelijkheden genoeg. Van wondjes tot eczeem, van wratten tot keelpijn en nog veel meer. De literatuur bevat duizenden voorbeelden ervan. Zo zijn er ook mensen die met propoliszalf een heel hardnekkige tenniselleboog hebben genezen, en mensen die door propolis eindelijk van een slijmbeursontsteking af kwamen.

Ook vindt propolis steeds meer toepassing in de sfeer van de verzorging via shampoo, huidolie, tandpasta e.d. Voorts kan het preventief goede diensten bewijzen. Zo werd in een onderzoek onder leiding van professor Osmanagic in 1976 dagelijks propolis gegeven aan een groep studenten aan de universiteit van Serajewo. Juist in dat jaar woedde de beruchte Hongkonggriep. Na de epidemie bleek dat van de onbehandelde studenten maar liefst 61% de griep had gekregen, van de behandelde groep slechts 9%. Kortom, propolis is een natuurstof met opzienbarende therapeutische mogelijkheden.

245

advertentie

AMBROSIA® HONINGDRANKEN

ProPol Produkten BV
De Corantijn 10-1689 AP Zwaag
Tel.: 0229-295848- E-mail: info@propol.nl